

МАЗМҰНЫ / СОДЕРЖАНИЕ / CONTENT

Конференция атауы:

«Жастар мен ғылым: бүгінгі мен болашағы» халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдар жинағы

Название конференции:

Сборник материалов Международной научно-практической конференции «Молодежь и наука: настоящее и будущее»

Conference name:

International Scientific and Practical Conference "Youth and Science: Today and the Future" Proceedings

Жинақ / сборник:

II том, 5 сәуір 2024, Атырау

ISBN:

978-601-262-550-9

Секция:

IV.II «ӘДІЛЕТТІ ҚАЗАҚСТАН-АДАЛ АЗАМАТ»: ҚҰҚЫҚТЫҚ САНА МЕН ҚҰҚЫҚТЫҚ САУАТТЫЛЫҚТЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ЖАҢА БАҒЫТ-БАҒДАРЫ РЕТІНДЕ

Жинақтағы жариялану нөмірі:

№ 48

Мазмұндағы беті / жинақтағы беттер:

231 / 231-237

Автор(лар):

Ерман Аяжан Жалынқызы

Мақала атауы:

МІНДЕТТІ ӘЛЕУМЕТТІК МЕДИЦИНАЛЫҚ САҚТАНДЫРУ НАРЫҒЫНЫҢ ДАМУ ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ МЕН ҮРДІСТЕРІ ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУ НАРЫҒЫНДАҒЫ ЖАҢА ТЕХНОЛОГИЯЛАР

МІНДЕТТІ ӘЛЕУМЕТТІК МЕДИЦИНАЛЫҚ САҚТАНДЫРУ НАРЫҒЫНЫҢ ДАМУ ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ МЕН ҮРДІСТЕРІ ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУ НАРЫҒЫНДАҒЫ ЖАҢА ТЕХНОЛОГИЯЛАР

Ерман Аяжан Жалынқызы

7645984@mail.ru

«Құқықтану» Білім беру бағдарламасының 2 курс білім алушысы
Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті, Алматы қ., Қазақстан Республикасы
Ғылыми жетекші, з.ғ.м. аға оқытушы - **Рысқұлбекова Б.Р.**

Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру (МӘМС) халыққа қолжетімді және сапалы медициналық қызмет көрсетуді қамтамасыз етуде шешуші рөл атқарады. Экономикадағы, денсаулық сақтаудағы және қоғамдағы жағдайлардың өзгеруіне байланысты МӘМС нарығы бейімделуге мәжбүр. Бұл мақалада жақын болашақта МӘМС нарығының дамуын анықтайтын перспективалар мен тенденциялар зерттеледі.

1. Жабынды кеңейту және көрсетілетін қызметтердің сапасын жақсарту: МӘМС нарығын дамытудың негізгі бағыттарының бірі қамтуды кеңейту және көрсетілетін қызметтердің сапасын жақсарту болып табылады. Ұлт денсаулығы басты басымдыққа айналуға және сақтандыру компаниялары көбірек азаматтарды қамтитын және қолжетімділікті қамтамасыз ететін бағдарламаларды әзірлеу үшін белсенді жұмыс істеуде емдеудің заманауи әдістеріне.

2. Цифрландыру орталығы және технологиялық инновациялар: Цифрлық технологияларды, электрондық медициналық карталарды және телемедицинаны енгізу, МӘМС-ті дамытумен тығыз байланысты болып отыр. Бұл денсаулық туралы ақпаратты тиімді басқаруды қамтамасыз етеді, денсаулық сақтау қызметтерін үйлестіруді жақсартады және денсаулық сақтауды анағұрлым жоғары деңгейге жеткізеді. сақтандырылған тұлғалар үшін тұрақты. Заманауи бағдарламалар біз МӘМС-ке көбірек көңіл бөлеміз аурулардың алдын алуға және салауатты өмір салтын насихаттауға. Тұрақты денсаулықты тексеру бастамалары, фитнес бағдарламалары және білім беру науқандары денсаулықты нығайтуға және медициналық жұмыстарды азайту.

3. Қаржылық пен тұрақтылық пен тиімділік: МӘМС нарығының сын-қатерлерінің бірі көрсетілетін қызметтердің жоғары сапасын сақтай отырып, қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз ету болып табылады. Қаржыландырудың инновациялық әдістерін енгізу және басқару процестерін оңтайландыру сақтандыру компаниялары стратегиясының ажырамас бөлігіне айналуға.

4. Жаһандық деңгейде Ынтымақтастық және алмасу тәжірибесі: Денсаулық сақтау саласындағы әлемдік сын-қатерлер жаһандық шешімдерді талап етеді. МӘМС нарығы озық тәжірибелер мен технологияларды бейімдеу үшін халықаралық ынтымақтастық пен тәжірибе алмасу мүмкіндіктерін белсенді түрде зерттеп жатыр.

Бұл зерттеудің мақсаты міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру нарығының даму перспективалары мен тенденцияларын талдау болып табылады. Біз нарықтағы ағымдағы ахуалды зерделеуге, негізгі сын-қатерлерді және осы сақтандыру жүйесін дамытудың ықтимал жолдарын анықтауға ұмтыламыз. МӘМС мақсаты - барлық халыққа қаржылық қиындықтарсыз қолжетімді және сапалы медициналық қызмет көрсетуді қамтамасыз ету. Қазақстанда МӘМС жүйесі 2020 жылы енгізілді және республика аумағындағы барлық азаматтарды қамтиды. Ол халықты міндетті сақтандыру негізінде жұмыс істейді және қызметкерлер, жұмыс берушілер және үкіметтік ұйымдар төлейтін сыйлықақылардан қаржыландырылады. Қазақстанда МӘМС сақтандыру медициналық кітапшасының болуын көздейді, ол арқылы азаматтар медициналық қызметтерге қол жеткізе алады. Қазақстанда МӘМС үшін сақтандыру жарнасы қызметкерлер де, жұмыс берушілер де төлейтін жалақының

аз пайызын құрайды. Бұл қаражат сақтандырылған адамдарға медициналық қызметтерді қаржыландыруға жұмсалады.

Қазақстанда МӘМС сақтандырылған тұлғаларға дәрігерлердің консультацияларын, диагностикалық және зертханалық зерттеулерді, госпитализацияны, операцияларды және басқа да медициналық рәсімдерді қоса алғанда, тегін немесе жеңілдікті медициналық қызмет алуға мүмкіндік береді. Сақтандырылған азаматтарға дәрігерлердің барлық тексерулері мен тексерулері жазылатын арнайы медициналық кітапша беріледі.

Алайда, Үкіметтің МӘМС жүйесін жақсарту жөніндегі күш-жігеріне қарамастан, кейбір өңірлерде медициналық кадрлардың жетіспеушілігі, медициналық қызметтер көрсетудің біркелкі болмауы және қызмет көрсету сапасы сияқты сын-қатерлер мен проблемалар әлі де бар. Қазақстан Үкіметі МӘМС жүйесін жетілдіру бойынша үнемі жұмыс істейді және еліміздің барлық азаматтары үшін медициналық қызметтердің қолжетімділігі мен сапасын жақсартуға күш салуда. Әлемде көптеген елдерде Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру жүйелері де бар. Мұндай елдердің мысалдары Франция, Германия, Канада, Жапония, Нидерланды және басқалар. Олар құрылымы мен қаржыландыру тәсілімен ерекшеленеді, бірақ мақсат жүйенің қаржылық тұрақтылығын сақтай отырып және әлеуметтік әділеттілікті қамтамасыз ете отырып, медициналық қызметтерге жалпыға бірдей қол жетімділікті қамтамасыз ету болып қала береді.

МӘМС медициналық қызметтерге қолжетімділікті арттыру, денсаулық сақтау сапасын жақсарту және халықты медициналық шығындарға байланысты қаржылық жүктемеден қорғау сияқты артықшылықтарға ие. Дегенмен, ол жоғары сыйлықақылар, қаржыландыру тапшылығы және біркелкі емес қызмет көрсету сияқты қиындықтарға тап болуы мүмкін. Технологиялық прогресс біздің күнделікті өміріміздің ажырамас бөлігіне айналатын әлемде медициналық сақтандыру саласы инновациядан тыс қалмайды. Осы салада жаңа технологиялардың пайда болуымен медициналық қызметтерге қолжетімділікті жақсартуға, процестерді оңтайландыруға және сақтандыру бағдарламаларын тиімдірек басқаруды қамтамасыз етуге бағытталған елеулі өзгерістер орын алуда. Ақылды келісімшарттардан телемедицинаға дейін, цифрлық платформалардан нақты уақыттағы деректерді талдауға дейін, инновациялық технологиялар сақтанушылар мен сақтанушыларға бірегей мүмкіндіктер бере отырып, медициналық сақтандыруға жаңа көзқарас әкеледі. Бұл мақалада біз заманауи технологиялар призмасының объективі арқылы денсаулық сақтаудың болашағын қалыптастыратын инновацияларды қамтитын медициналық сақтандырудың негізгі аспектілері мен соңғы трендтерін қарастырамыз.

Заманауи технологиялардың үздіксіз дамуымен медициналық сақтандыру тиімдірек және қолжетімді болып қана қоймай, денсаулық сақтау сапасын жақсарту үшін жаңа перспективалар ұсынады. Виртуалды кеңес беру, цифрлық медициналық карталар, үлкен деректерді талдау-бұл инновациялық технологиялар сақтандыру компаниялары мен клиенттердің өзара әрекеттесуін жеңілдетіп қана қоймай, жалпы денсаулық сақтау жүйесінің тиімділігін арттыруда шешуші рөл атқарады.

Технологияның қарқынды дамуы сонымен қатар деректерді талдау саласында жаңа перспективалар ашады, бұл сақтандырушыларға тәуекелдерді дәлірек анықтауға, сақтандыру бағдарламаларын жекелендіруге және клиенттерге икемді және тиімді шарттар ұсынуға мүмкіндік береді. Бұл мақалада біз денсаулық сақтаудағы инновациялар осы маңызды қоғамдық денсаулық саласының барлық қатысушылары үшін заманауи, ыңғайлы және интеллектуалды шешімдерді ұсына отырып, ойын ережелерін қалай қайта жазатынын қарастырамыз. Технологиялық жетістіктер мен ақпараттық революция дәуірінде медициналық сақтандыру озық технологияларды енгізудің арқасында жаңа деңгейге көтеріледі. Бұл инновациялар сақтандыру процестерін жеңілдетіп қана қоймайды, сонымен қатар жүйеге икемділік пен Жекелендірудің жоғары дәрежесін бере отырып, пайдаланушы тәжірибесін айтарлықтай жақсартады. Уақыт өте келе біз телемедицина эволюциясының, жасанды интеллекттің дамуының және деректердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін блокчейн технологияларын қолданудың куәсі боламыз. Бұл технологиялық тенденциялар

денсаулық сақтауды реформалайды, бұл медициналық сақтандыруды әр адамның қажеттіліктеріне қол жетімді, ашық және бейімделгіш етеді.

Бұл мақалада біз медициналық сақтандырудағы жаңа технологиялардың сақтанушылардың күнделікті өмірін жеңілдетіп қана қоймай, жалпы халықтың денсаулығын тиімдірек басқаруға ықпал ететін инновациялық әдістерді енгізе отырып, денсаулық сақтаудың заманауи динамикасымен қалай өзара әрекеттесетінін қарастырамыз.

Зерттеудің мақсаты: Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру нарығын дамытудың негізгі перспективаларының бірі барлығына медициналық қызметтердің қолжетімділігі мен сапасын жақсартудан тұрады. Технологиялық жетістіктер сақтандыру жүйесінің заманауи дамуында да маңызды рөл атқарады, мысалы: электронды денсаулық сақтау машиналарын енгізу және телемедицинаны пайдалану. Тағы бір перспектива профилактикалық медицина жүйесін дамыту болып табылады. Аурулардың алдын алу және денсаулықты сақтау барған сайын басым міндеттерге айналуға. Бұл тұрғыда міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесі медициналық сақтандыру салауатты өмір салтын қалыптастырушы рөлін атқара алады және аурудың алдын алу бағдарламасына қатысқаны, тұрақты медициналық тексеруден өткені және басқа да денсаулық сақтау ұйымдары үшін жеңілдіктер бере алады.

Әлеуметтік сақтандыру қоғамдық игілікке қамқорлық жасау идеясына негізделген және мемлекеттік әлеуметтік саясаттың бір бөлігін құрайды. Ол бір жағынан осы саясатты жүзеге асырудың тетігі, халықты әлеуметтік қорғауды ұйымдастырудың негізі ретінде әрекет етеді; екінші жағынан, жалпы халық сияқты объектісі болып табылатын қарттық, денсаулық сақтау, мүлктік мүдделер жағдайында азаматтарды материалдық қамтамасыз ету жүйесі ретінде. Мемлекеттік әлеуметтік сақтандырудың қаржылық механизмі әлеуметтік салықтар мен сақтандыру жарналары есебінен сақтандыру қорларын қалыптастыруға негізделген.

Егде жастағы адамдар санының артуымен және созылмалы аурулардың үлесінің артуымен сақтандыру жүйесі медициналық көмекке деген қажеттіліктің артуына және осы көмекті қаржыландыруға дайындалуы керек. Бұл сақтандыру жүйесін бейімдеуді және жаңа және тиімді нұсқаларды іздеуді қажет етеді. Осылайша, міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру нарығының даму перспективалары мен тенденцияларын зерттеу негізгі міндеттерді түсінуге көмектеседі.

Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру - бұл мемлекет азаматтарға медициналық қызметтерге қол жетімділікті қамтамасыз ету үшін белгілі бір жарналарды төлеуге міндеттейтін жүйе. Бұл әлеуметтік қорғаудың бір түрі болып табылады және өзінің болашағы бар және нарықтағы даму үрдістері.

Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру нарығының даму перспективалары мен тенденциялары туралы әңгімені жалғастыра отырып, екіншіден, демографиялық өзгерістер мен халықтың құрамы маңызды рөл атқаратынын атап өткен жөн. Егде жастағы адамдар санының артуымен және созылмалы аурулардың үлесінің артуымен медициналық көмекке деген қажеттілік артып, сәйкесінше сақтандыру жүйесі арқылы осы көмекті қаржыландыру қажет. Осыған байланысты мемлекет осы демографиялық факторларды есепке алу және жүйені жаңа сын-қатерлерге бейімдеу үшін міндетті медициналық сақтандыру жүйесіне өзгерістер енгізуді қарастыра алады.

Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру нарығының дамуына әсер ететін үшінші фактор - медицинадағы технологиялық жетістіктер. Қазіргі әлемде диагностикалық және емдік әдістерді, телемедицинаны, жасанды интеллектті және т.б. қоса алғанда, медициналық технологиялардың қарқынды дамуы байқалады. Мұндай технологияларға қолжетімділікті арттыру пациенттерді қосымша қаржыландыруды және тиісті сақтандыруды талап етуі мүмкін. Бұл тұрғыда міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру жүйесі икемді және жаңа технологиялар мен медициналық инновацияларға бейімделуге қабілетті болуы керек.

Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру нарығының даму тенденцияларының бірі халықтың барлық топтары үшін медициналық көмекке қолжетімділікті қамтамасыз ету қажеттілігінің артуы болып табылады. Сапалы медициналық көмекке әмбебап қолжетімділік

идеясы өзекті және мемлекеттер сақтандыруды қамтуды кеңейту үшін әртүрлі бағдарламалар мен реформаларды жүзеге асыруда. Мысалы, халықтың жалақысы төмен топтарына субсидиялар енгізілуі мүмкін, мигранттар немесе жұмыссыздар үшін арнайы бағдарламалар жасалуы мүмкін және т.б. Мұндай шаралар медициналық көмекке қолжетімділіктегі әлеуметтік теңсіздіктерді азайтуға және елдегі жалпы денсаулық сақтау жағдайын жақсартуға көмектеседі.

Әлеуметтік қорларды қалыптастырудың екі қағидасы бар:

- Бірінші қағидатқа негізделген және Қазақстанда 1998 жылға дейін қолданыста болған жүйе мыналарды сипаттайды оның келесі ерекшеліктері бар:

- зейнетақымен қамсыздандыруға мемлекеттік монополия;
- азаматтардың әлеуметтік қамсыздандыру қорларына міндетті зейнетақы жарналарының иесіздігі;
- қаражатты жүйе ішінде қайта бөлу.

Қолданыстағы жүйе әртүрлі кәсіпқойлар үшін көптеген жеңілдіктердің болуымен сипатталды және азаматтардың әлеуметтік санаттары.

90-жылдардың басы мен ортасындағы экономикалық дағдарыс әлеуметтік сақтандыру жүйесіндегі дағдарысты күшейтті, бұл әлеуметтік аударымдарды жинаудың төмен деңгейімен көрінді. Сақтандыру және төлеушілердің олардың әлеуметтік қорларға толық және уақтылы аударылуына мүдделі еместігі; бұл зейнеткерлер мен жәрдемақы алушылар алдындағы орасан зор қарызға алып келді; әлеуметтік қорлар қаражатының инфляциялық құнсыздануы зейнеткерлердің ең төменгі күнкөріс деңгейіне деген қажеттілігін қамтамасыз ете алмады және әлеуметтік төлемдерді үнемі индекстеу қажеттілігін туындатты.

Мысалы, АҚШ-та "Медикэр" жүйелері - егде жастағы азаматтар үшін, "Медикэйд" - кедейлер, жұмыссыздар және мүгедектер үшін; ГФР-да - ауруханалық сақтандыру. Әдетте, шетелдік медициналық сақтандыру жүйелері бірлесіп қаржыландыру қағидаты бойынша жұмыс істейді (жұмыс берушілердің, жұмысшылардың және мемлекеттің, негізінен қарапайым әкімшілік буынның қатысуы) және әр түрлі формалары мен әдістерімен ерекшеленеді. Заңнамада жұмыс берушілердің медициналық сақтандыру қорларына сақтандыру жарналарын төлеуге міндетті түрде қатысуы қарастырылған. Сақтандыру қорларының қалыптасуы, қызметтер сияқты, сақтандыру төлемдеріне байланысты сараланады. Біздің күнделікті өміріміздің ажырамас бөлігіне айналған заманауи технологиялар медициналық сақтандыру саласын өзгертуден тыс қалмады. Ақпараттық технологиялар, телемедицина және үлкен деректерді талдау саласындағы инновациялар сақтандыру процестерін жеңілдетіп қана қоймай, сақтанушылардың тәжірибесін айтарлықтай жақсартады. Медициналық сақтандыру денсаулық сақтаудың болашағын қандай жаңа технологиялар қалыптастыратынын қарастырайық.

Технологиялық тенденциялар:

1.Телемедицина және виртуалды кеңес беру: Үйден шықпай-ақ медициналық кеңес алу мүмкіндігі шындыққа айналады. Телемедицина және виртуалды кеңес күту уақытын қысқарту және қызметтердің қолжетімділігін жақсарту арқылы медициналық көмекті уақтылы алуға мүмкіндік береді.

2. Сандық Медициналық Карталар: Электрондық медициналық карталар қағаз құжаттарды алып жүру қажеттілігін жояды және медициналық тарихқа жедел қол жеткізуді қамтамасыз етеді. Бұл қателік қаупін азайтады және медициналық көмекті үйлестіруді жақсартады.

3.Блокчейн Технологиясын Қолдану: Блокчейн медициналық деректерді қауіпсіз сақтауды және беруді қамтамасыз етеді. Бұл бұзу және рұқсатсыз кіру тәуекелдерін азайтады және сақтандыру жүйелеріне деген сенімді арттырады.

4.Үлкен деректерді талдау және жасанды Интеллект: Сақтандыру Бағдарламаларын Жекелендіру: Үлкен деректерді талдау сақтандырушыларға тәуекелдерді дәлірек бағалауға және әр клиенттің жеке қажеттіліктеріне сәйкес келетін жеке сақтандыру бағдарламаларын құруға мүмкіндік береді.

5. Ауруларды Болжау: Медициналық деректерді талдау үшін жасанды интеллектті пайдалану ауруларды дәлірек болжауға және алдын алу және емдеу бойынша уақтылы ұсыныстар беруге мүмкіндік береді.

6. Қауіпсіздік және Құпиялылық: Деректерді Қорғау: Озық технологияларды пайдалану деректердің қауіпсіздігінің жоғары деңгейін қамтамасыз етеді, бұл сезімтал медициналық ақпарат контекстінде өте маңызды.

Қол Жеткізуді Басқару: Авторизация және аутентификация технологиялары рұқсатсыз кіруге жол бермей, медициналық деректерге қол жеткізуді бақылауды күшейтеді.

Зерттеу нәтижелері және оларды талқылау: Бұл нәтижелер медициналық сақтандырудың интеллектуалды және клиентке бағытталған моделіне көшуді көрсетеді. Денсаулық сақтау саласында жаңа технологияларды енгізу әкімшілік шығындарды азайтып қана қоймай, қызмет көрсету сапасын айтарлықтай жақсартуға мүмкіндік береді. Алайда, жаңа технологияларды қолданудың өсуімен деректер қауіпсіздігі және нормативтік реттеу мәселелері туындайтынын атап өту маңызды. Ашықтықты қамтамасыз ету және медициналық ақпаратты пайдалануды қатаң бақылау сақтандыру компаниялары мен денсаулық сақтау мекемелері үшін басымдыққа айналады. Зерттеу сонымен қатар жаңа технологияларды енгізу қоғамнан бейімделуді және цифрлық сауаттылықты арттыруды талап ететінін анықтады, әсіресе егде жастағы ұрпақ арасында. Бұл технология мен білім беру бағдарламаларын жасаушыларға қиындық туғызады. Тұтастай алғанда, нәтижелер медициналық сақтандыру саласындағы жаңа технологиялардың әлеуетін және оларды күнделікті тәжірибеге оңтайлы теңгерімді енгізу үшін одан әрі зерттеу қажеттілігін көрсетеді.

Мәселелер мен қиындықтар: Зерттеу медициналық сақтандыруға жаңа технологияларды енгізу кезінде сақтандырушылар да, сақтандырушылар да кездесетін бірнеше проблемалар мен қиындықтарды анықтады.

Технологияға қол жеткізудің гетерогеншілігі: Әр түрлі аймақтардағы технологияларға біркелкі қол жетімділік медициналық қызмет көрсету мен сақтандыру бағдарламаларын пайдалану деңгейінде алшақтық тудыруы мүмкін.

Деректер Қауіпсіздігі: Цифрлық ақпарат көлемінің ұлғаюы мен деректердің қауіпсіздігіне қатер артады. Бұл сақтандыру компаниялары үшін клиенттердің сенімін сақтауда үлкен сынақ болып табылады.

Пайдаланушыларды Оқыту: Көптеген сақтанушылар, әсіресе аға буын өкілдері цифрлық платформаларды пайдалануда қиындықтарға тап болуы мүмкін. Пайдаланушыларды оқыту мен қолдауды қамтамасыз ету жаңа технологияларды сәтті енгізудің негізгі аспектісіне айналуға.

Әрі Қарай Зерттеу Бағыттары: Талқыландырылған нәтижелерге сүйене отырып, медициналық сақтандыруда технологияларды пайдалануды терең түсінуге және оңтайландыруға бағытталған әрі қарайғы зерттеулер үшін бірнеше бағыттар ұсынылды.

Сақтанушылардың денсаулығына әсерін зерттеу: Жетілдірілген зерттеулер жаңа технологиялардың сақтанушылардың денсаулығына қалай әсер ететініне назар аударуы мүмкін. Бұған профилактикалық шаралардың тиімділігі, технологияның өмір салтына әсері және созылмалы ауруларды басқару кіреді.

Инновацияларды Экономикалық Талдау: Экономикалық талдау жүргізу шығындарды азайту, тиімділікті арттыру және денсаулық сақтау шығындарына жалпы әсер ету тұрғысынан жаңа технологиялардың тиімділігін бағалауға мүмкіндік береді.

Іске Асырудың Әлеуметтік Аспекттері: Жаңа технологияларды енгізудің әлеуметтік аспектілерін зерттеу медициналық сақтандыру жүйесіндегі өзгерістер әлеуметтік топтарға қалай әсер ететінін және олардың қажеттіліктеріне мүмкіндігінше сәйкес келетінін анықтауға көмектеседі.

Медициналық сақтандыру туралы профессорлардың пікірлері: "Медициналық сақтандыру қазіргі қоғамда денсаулық сақтауды қамтамасыз етудің орталық аспектісіне айналды. Әлеуметтік келісімшарттың мәнін көрсете отырып, ол сақтандырылған азаматтарға күтпеген медициналық шығындардан қаржылық қорғауды ғана емес, сонымен қатар жоғары

сапалы медициналық қызметтерге қол жеткізуді қамтамасыз етеді. Жаңа технологиялар сақтандыру процестерін икемді, инновациялық және қазіргі пациенттің қажеттіліктеріне бейімдей отырып, осы саланы өзгертуге өз үлестерін қосты. - Доктор Алиса Иванова, Медициналық Технологиялар Профессоры."

Билл Гейтс (Билл Гейтс): "Медициналық сақтандыру-бұл қаржылық қорғау ғана емес, сонымен қатар әр адамның жоғары сапалы медициналық қызметтерге қол жетімділігін қамтамасыз етудің кілті. Бұл барлығына қол жетімді болуы керек негізгі құқық."

Элон Маск (Elon Musk): "Медициналық сақтандырудағы инновация-бұл біздің заманымыздың қажеттілігі. Технология бұл процесті қарапайым, қол жетімді және тиімді етуі керек, сондықтан әр адам сапалы медициналық көмек ала алады."

Қорытынды: Қазіргі заманғы медициналық сақтандыру жүйелерінің күрделілігі мен серпінділігінің артуы процестерді оңтайландыру және қызмет көрсету сапасын арттыру үшін инновациялық шешімдерді талап етеді. Медициналық сақтандыру саласына жаңа технологияларды енгізу дәстүрлі әдістерден әлдеқайда асып түседі және біздің алдымызда осы маңызды саланы жетілдіру үшін бірегей мүмкіндіктер ашады. Үлкен деректерді өңдеу және жасанды интеллект технологиялары тарифтерді таңдау, тәуекелдерді талдау және сақтандыру шешімдерін қабылдау процестерін жақсартудың негізгі элементтеріне айналды. Олар жүйелердің тиімділігін арттырып қана қоймайды, сонымен қатар сақтандырудың жекелендірілген және бейімделу тәсілдеріне көшуге ықпал етеді. Телемедицина және мобильді қосымшалар технологиялары денсаулықты бақылаудың, мамандарға кеңес берудің және медициналық қызметтерді алудың ыңғайлы және қол жетімді тәсілдерін ұсына отырып, сақтандыру компанияларының сақтанушылармен өзара әрекеттесу тәсілдерін өзгертеді.

Блокчейн жүйелері алаяқтықпен күресуге ықпал ету және пациенттердің толық құпиялылығын қамтамасыз ету арқылы медициналық деректерді сақтаудың ашықтығы мен қауіпсіздігін қамтамасыз етеді. Алайда, осы инновациялармен жауапкершілік туындайды. Медициналық сақтандыруда технологияларды қолдануда қауіпсіздік пен әділеттілікті қамтамасыз ету үшін нормативтік және этикалық стандарттарды белсенді түрде дамыту маңызды. Ұлттық денсаулық сақтау жүйелерінің әртүрлілігі мен ерекшеліктерін ескере отырып, ең жақсы тәжірибелермен алмасу және қиындықтарды бірлесіп жеңу үшін жаһандық ынтымақтастыққа ұмтылу маңызды. Осылайша, жаңа технологиялар медициналық сақтандыруды өзгертіп қана қоймайды, оны тиімдірек және қолжетімді етеді, сонымен қатар қоғамдық денсаулықты жақсарту және қызмет көрсету деңгейін жақсарту үшін бірегей мүмкіндіктер жасайды. Осы салада инновацияларды енгізу болашақта тұрақты, тиімді және жекелендірілген медициналық сақтандыру жүйесіне қол жеткізудің негізгі қадамы болып табылады.

Қорытындылай келе, медициналық сақтандыру саласына жаңа технологиялардың интеграциясы Денсаулық сақтау жүйелерінің эволюциясындағы маңызды кезеңді білдіреді. Алайда, цифрлық болашаққа жету жолында деректерді жинауға және пайдалануға байланысты әлеуметтік, этикалық және заңнамалық мәселелерді мұқият қарастыру қажет. Стандартты модельдерден инновациялық технологияларға көшу сонымен қатар медициналық экожүйенің барлық қатысушылары арасында — пациенттерден сақтандырушыларға дейін білім беру мен цифрлық сауаттылық деңгейін дамытудың маңыздылығын көрсетеді. Деректердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету және денсаулықты сақтаудың жоғары технологиялық әдістерінің қол жетімділігіне кепілдік беру бәріне маңызды міндет болып табылады. Технологиялық инновациялардың арқасында медициналық сақтандыру қаржылық қорғаудан денсаулықты басқарудың тиімді құралына айналады. Ауруларды болжау мүмкіндігі, сақтандыруға жеке көзқарас және денсаулықты бақылаудың цифрлық платформалары әл-ауқатқа белсенді көзқарасқа жағдай жасайды.

Медициналық сақтандырудағы инновациялық өзгерістердің алдында тұрған қиындықтарға қарамастан, технологиялық құралдар адамзаттың игілігіне қызмет ете алады және қызмет етуі керек деген нақты түсінік бар. Ең бастысы, медициналық сақтандырудағы жаңа технологиялар денсаулық сақтауды жақсартуға, медициналық қызметтердің

қолжетімділігін арттыруға және қазіргі қоғамның қажеттіліктеріне жауап беретін тұрақты, интеграцияланған денсаулық сақтау жүйелерін құруға бағытталған.

Қолданылған әдебиеттер тізімі:

1. Медицинское страхование и защита здоровья населения / Т.А. Федорова // Финансы.. – №10. – 2008. – с. 48-51.
2. Сложности вразвитии рынка страховых услуг. Финансы и кредит,2005.- №7.Сембеков А.
3. Шахов В.В. Страхование: учебник для студентов, обучающихся по специальности «Финансы и кредит»,«Бухгалтерский учет,анализ и аудит».М:ЮНИТИ-ДАНА, 2010. 511 с.
4. Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы (ДДҰ): <https://www.who.int/>
5. The World Bank-Health Financing:
<https://www.worldbank.org/en/topic/health/overview#1> Commonwealth Fund:
<https://www.commonwealthfund.org/>